

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до навчального плану**

Код та найменування галузі знань: 04 – богослов'я.

Код та найменування спеціальності: 041 – богослов'я.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітня програма: підготовки бакалаврів богослов'я

Форма навчання: очна (денна) / заочна

Загальний обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи та строк навчання: 240 кредитів ЄКТС; 3 роки 10 місяців

Навчальний план, затверджений вченою радою протокол № 1 від «22» серпня 2017 року

Відповідність вимогам стандарту вищої освіти (в разі наявності):

Відповідність вимогам професійного стандарту (в разі наявності):

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання: повна загальна середня освіта.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
1. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ		
1. 1. Дисципліни, що забезпечують набуття загальних компетентностей		
Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - специфічні риси писемної та усної форм стилів української літературної мови, основні жанрові різновиди стилів; - мовні засоби організації інформації в тексті, обов'язкові вимоги до оформлення покликань, цитат, списку використаних джерел та літератури, мовні кліше для написання статті, курсової та бакалаврської робіт; - композиційно-логічну побудову усного виступу; - основи культури професійного спілкування; <p><i>Вміти:</i></p>	Українська мова (за професійним спрямуванням)

	<ul style="list-style-type: none"> - працювати з навчальною, довідниковою літературою; - оформляти тексти професійної комунікації відповідно до чинних вимог; - трансформувати створений автором писемний текст у його усно-інформативний різновид, пристосований до сприймання; - здійснювати усний виступ, брати участь у дискусії, полеміці, суперечці, грамотно будувати власне висловлювання. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії України або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов; - Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем; - Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом; – основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди; – наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії; – основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, категоріальний апарат з історії та археології; – основні принципи і методи історичного пізнання; – основні типи і види історичних джерел; – необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження; – детальні знання про певний історичний період або проблему. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – з'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них; – класифікувати історичні джерела з метою реалізації конкретних науково-дослідницьких проєктів; – інтерпретувати інформацію з різноманітних джерел (археологічні артефакти, архівні документи, усні свідчення, музейні експонати, періодика, наукові праці тощо); <p><i>Володіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - історичною методологією наукового пізнання; – організовувати практичне вирішення проблем історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України; – планувати дослідницькі проєкти з історії, археології, історіографії, 	<p>Історія України</p>

<p>також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства.</p>	<p>джерелознавства, краєзнавства та ін.;</p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати сучасні методики викладання історії. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність до абстрактного й критичного мислення, аналізу та синтезу, а також бути критичним і самокритичним. - Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями. - Уміння виявляти проблеми, ставити завдання та приймати обґрунтовані рішення. - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні етапи розвитку та зміни парадигм в еволюції філософії; - предметну, світоглядну та методологічну специфіку богословської науки; - наукові школи галузі знань «Богослів'я», їх теоретичні і практичні розробки; - наукові концепції світової і вітчизняної богословської науки. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - демонструвати системне розуміння богословської галузі, майстерність у частині умінь і методів дослідження; - застосовувати критерій істинності знання для обґрунтування наукової новизни отриманих результатів; - застосовувати наукові методи у богословському пізнанні; - аналізувати структуру і динаміку науки та її методологічної бази; - визначати перспективи подальшого науково-технічного поступу людства; - використовувати логіко-методологічний інструментарій дослідження; - критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові ідеї. <p><i>Володіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізом сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації та інтернаціоналізації. 	<p>Філософія</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями. - Уміння виявляти проблеми, ставити завдання та приймати обґрунтовані рішення. - Здатність брати участь в наукових дискусіях. - Здатність управляти часом, планувати, організовувати та здійснювати власні наукові дослідження на належному рівні. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - наукові дослідження, що забезпечують здатність аналізувати, оцінювати і порівнювати альтернативи, генерувати оригінальні ідеї у сфері теорії та практики богословської науки; - методику роботи з монографічною і періодичною науковою вітчизняною та іноземною літературою з метою наукового аналізу і використання новітніх досягнень в галузі богословської науки. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати дослідження в галузі богословської науки і надавати науково обґрунтовану інтерпретацію отриманим результатам; - здійснювати внесок власними оригінальними дослідженнями в розширення 	<p>Основи науково-дослідної роботи</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Здатність генерувати нові ідеї (креативність), застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 	<p>міжнаукової галузі, публікувати їх у фаховій пресі національного та міжнародного рівня;</p> <ul style="list-style-type: none"> - інтегрувати знання, вирішувати складні завдання в умовах неповної інформації за допомогою наукових дослідницьких методів з урахуванням соціальної та етичної відповідальності за прийняті рішення. <p><i>Володіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - здатністю комплексно поєднувати дослідницьку, проектну і виробничу діяльність, орієнтовану на стимуляцію розвитку різних сфер богословської науки; - методологією наукового пізнання. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність критично переосмислювати набутий досвід, змінювати при необхідності профіль своєї професійної діяльності; - Прихильність нормам традиційної моралі і моральності; здатність до соціальної адаптації; - Здатність використовувати в пізнавальній та професійній діяльності знання про структуру, методології та критерії сучасної науки; - Готовність брати участь в наукових дослідженнях з богословської проблематики; - Здатність використовувати в практичній діяльності знання про богословські основи, принципи, методи і різні форми цієї діяльності; - Готовність брати участь в дослідженнях практичної діяльності релігійної організації та застосовувати результати цих досліджень; - Здатність використовувати 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - вибудовувати і реалізовувати перспективні лінії інтелектуального, культурного, морального, фізичного і професійного саморозвитку та самовдосконалення; - мати базові знання в області соціально-гуманітарних наук; - готовність застосовувати стандартні методи вирішення проблем, що мають богословський зміст; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - набувати і інтерпретувати з використанням сучасних інформаційних та освітніх технологій нові знання з усіх розділів богослов'я і суміжних дисциплін; - готовність до усної та письмової комунікації рідною мовою; - здатність використовувати необхідні знання мов сакральних текстів; - готовність використовувати первинні та вторинні джерела, програмні засоби, ресурси мережі Інтернет і працювати в комп'ютерних мережах, створювати бази даних, здатність вводити результати досліджень в науковий обіг і сучасний інформаційний простір; - використовувати знання основних розділів богослов'я і їх взаємозв'язок, збирати, систематизувати і аналізувати інформацію з теми дослідження, готовністю застосовувати в науково-дослідній роботі основні принципи і методи проведення наукових досліджень, враховуючи єдність богословського знання, оформляти і вводити в науковий обіг отримані результати; - використовувати базові знання в області богослов'я; 	<p>Теорія та історія релігій (нехристиянських)</p>

<p>знання в галузі історії, типології і актуальних проблем взаємин в релігійній організації в міжрелігійному, культурному (цивілізаційному), громадському, державному та науковому контексті;</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність вибудувати і реалізувати перспективні лінії інтелектуального, культурного, морального і професійного саморозвитку; - Готовність до встановлення і підтримання соціальних відносин на високому культурному рівні, здатність критично переосмислювати свій соціальний досвід; - Сформованість базових знань в області соціально-гуманітарних наук; - Готовність до усної та письмової комунікації рідною та іноземною мовою; - Сформованість систематизованих уявлень про історію розвитку основних психологічних вчень, про методологічні засади сучасної психології; - Готовність надавати допомогу парафіянам з різних духовно-психологічних проблем. - Вміння використовувати методи вікової психології в організації парафіяльної діяльності. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні проблеми психології, визначаючи засоби їх вирішення, психологічну структуру особистості, природу психічних явищ; - вікову періодизацію психічного розвитку, соціально-психологічні теорії та школи; - специфічний вплив основних функцій психіки на процес і результати професійної діяльності. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати роль психологічного фактору у формуванні творчих здібностей особистості. - докладати зусиль для саморозвитку та особистісного становлення. - виявляти місце психології творчості в системі психології, орієнтуватися у методології психологічних досліджень. - враховувати психологічні особливості різних вікових категорій у професійній діяльності, застосовувати понятійно-категоріальний апарат та спеціалізований комплекс методів у виробничій сфері. 	<p>Психологія</p>

<p>- Здатність усно й письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовою, а також створювати наукові тексти різних жанрів.</p> <p>- Здатність брати участь в наукових дискусіях.</p> <p>- Здатність спілкуватися іноземною мовою у науковій діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою.</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - сфери мовної комунікації; - граматичні та стилістичні особливості іноземної мови на рівні професійної реалізації науковця. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - спілкуватися в монологічній та діалогічній формах за спеціальністю; - читати богословську літературу за фахом і орієнтуватися в потоці наукової інформації; - працювати з двомовними термінологічними словниками та довідковою літературою за фахом; - вести ділову кореспонденцію, писати наукові статті й тези іноземною мовою. <p><i>Володіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - іноземною мовою у професійній комунікації науковця; - письмовим та усним перекладом. 	<p>Іноземна (англійська) мова</p>
<p>1. 2. Дисципліни, що забезпечують набуття професійних (спеціальних) компетентностей</p>		
<p>- Здатність розуміти теоретичні, методичні та морально-духовні завдання основних богословських дисциплін;</p> <p>- Здатність орієнтуватися у змістовому наповненні основних постулатів християнської віри;</p> <p>- Володіти змістом Божественного Одкровення в контексті книг Священного Писання та православної традиції Священного Передання;</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основи християнської віри; • відмінності православ'я від інших християнських конфесій; - основні теоретико-методичні напрямки різноманітних богословських дисциплін; - поняття Божественного Одкровення; - зміст та історію формування Символу віри; поняття християнської молитви, види молитов та їх значення; - зміст заповідей Блаженства та Декалогу. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - витлумачити зміст та завдання богословської науки; - окреслити основні постулати християнської віри; здійснити порівняльний аналіз віровчення православної Церкви з іншими християнськими Церквами; - розкрити зміст Божественного Одкровення через витлумачення Біблійних текстів та творів Святого Передання; 	<p>Вступ до богослів'я (катехізис)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - витлумачити зміст основних членів Символу віри, їх значущість для православного віровчення; - обґрунтувати значення молитви в житті віруючого християнина; - розкрити зміст та морально-етичну спрямованість заповідей Блаженства та Декалогу. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність володіти літургійною термінологією і основними поняттями Літургійного Богослов'я; • Здатність брати участь у богослужіннях або здійснювати їх. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • історію появи і розвитку богослужіння, зміст православного богослужіння; • причини і обставини появи окремих чинопослідувань, свят, утварі, обрядів і символів; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - повинні розуміти сенс богослужбових дій, символів і молитов; - володіти літургійною термінологією і основними поняттями Літургійного Богослов'я; - мати практичні навички здійснення Богослужіння; - вміти самостійно скласти і практично відправити Православне Богослужіння в рамках церковного уставу. 	Вступ до літургії (церковний устав)
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність мати уявлення про єдність біблійних книг, об'єднаних однією темою - спасіння людства від зла шляхом пришествя в світ Боголюдини Ісуса Христа. - Здатність розуміти актуальність біблійних розповідей і оповідань в житті сучасної християнської Церкви. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основних дійових осіб і персонажів, місцевості, народи Священного Писання. • найважливіші оповідання і розповіді Священного Писання. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснити хід історії людства з точки зору Священного Писання; • працювати з Біблією як з найціннішим джерелом даних з історії, географії, культури та ін. областях людського знання. 	Священна Біблійна історія
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність здійснювати науковий аналіз текстів Священного Писання та богословської літератури із застосуванням методів богослів'я та інших суміжних наук. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - історію формування та структуру канону, а також зміст книг Священного Писання; - засади, методи й традицію тлумачення тексту Священного Писання, а також його використання у практичній діяльності; - специфіку роботи з текстом книг Священного Писання. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати богословський аналіз та інтерпретувати тексти Священного 	Священне Писання Старого Завіту

	Писання з урахуванням сучасних здобутків суміжних галузей наук, і застосовувати його результати в науковій діяльності.	
<p>- Здатність здійснювати науковий аналіз текстів Священного Писання та богословської літератури із застосуванням методів богослів'я та інших суміжних наук.</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • загальні відомості про Святе Письмо: назви Біблії, поділ книг Святого Письма за часом написання і за змістом, види змісту, способи пояснення і тлумачення змісту, переклади Святого Письма; • кількісний і змістовий склад Нового Завіту: законодавчі, історичні, повчальні і пророчі книги, принцип поділу; • відомості про книги Нового Завіту: назва книг у єврейському, грецькому, церковнослов'янському та українському текстах, час, місце і мета написання, священні письменники; • змістове наповнення всіх книг Нового Завіту; • специфіку роботи з текстом книг Нового Завіту: пояснення змісту за контекстом і через порівняння із паралельними місцями Святого Письма; • особливості православного і позаправославного тлумачення тексту Нового Завіту; • біблійне і світське пояснення ключових подій у євангельських розповідях та апостольських посланнях; • особливості локального і месіанського принципу пояснення євангельських розповідей, апостольських послань і книги Одкровення апостола Іоана Богослова. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • працювати зі Священним Писанням: знаходити текст за посиланням, користуватися паралельними місцями, паспортизувати окремі цитати; • визначати мету написання та головну ідею книг Нового Завіту; • обґрунтовувати думки православних екзегетів за допомогою контексту чи паралельних місць Священного Писання; • синтезувати знання Нового Завіту із даними світських наук; • визначати причини і наслідки доленосних подій, описаних у Новому Завіті: євангельські тексти, діяльність апостолів, апостольські послання, апокаліптичні долі Церкви і світу; • зіставляти провіщування старозавітних пророків із новозавітними месіанськими подіями. 	<p>Священне Писання Нового Завіту</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Знання історії богословської традиції та здатність застосовувати його в процесі досліджень і у пошуках способів вирішення богословських питань в сучасному контексті. - Здатність вести наукові дискусії, обґрунтовувати, захищати й відстоювати погляди й позиції православного богослів'я. - Здатність визначати взаємозв'язок між богослів'ям та іншими галузями знань. - Здатність давати богословське обґрунтування актуальним проблемам сучасності. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основні етапи й історію формування, базові категорії, поняття й терміни богословської науки; - основні джерела й напрями богословської науки та взаємозв'язок між ними; - характерні ознаки системи християнського православного богослів'я; - принципи нерозривності зв'язків у віровченні Православної Церкви з її моральним вченням та із засадничими принципами духовного життя людини у Христі; - зміст догматів Церкви та їх важливість для духовного становлення православного християнина, а також для сприяння процесу духовного зростання інших людей; - принципи використання біблійних засад у процесі формування віровчення Православної Церкви. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - здійснювати аналіз джерел і здобутків богословської думки в історичному контексті та застосовувати її результати в науковій діяльності; - артикулювати в систематичній формі основні положення богослів'я Православної Церкви; - застосовувати науково-пізнавальний, педагогічний та виховний потенціал православного богослів'я у власних наукових пошуках. 	<p>Догматичне богослів'я</p>
<ul style="list-style-type: none"> • У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти такими навиками: <ul style="list-style-type: none"> • Здатність визначати тип світогляду за окремими ознаками життєдіяльності; • З'ясовувати обґрунтованість основних постулатів релігійного світогляду; • Здатність зіставляти різноманітні погляди про походження релігії; 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні критерії релігійного та атеїстичного світоглядів: існування Бога, походження світу і людини, мета буття; • загальні відомості про релігійний світогляд: етимологія слова "релігія", основні постулати релігійного світогляду, природа релігії; • теорії походження релігії: натуралістична, анімістична, Фойєрбаха, соціальна і богословська; • відомості про характер первісної релігії і причини виникнення різноманіття релігій; • теоретичні та емпіричні аргументи на користь існування Бога: онтологічний, космологічний, телеологічний, моральний, історичний, психологічний і релігійно-досвідний; 	<p>Основне богослів'я</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Здатність визначати наявність певних філософсько-релігійних ученьчи поглядів окремих мислителів у сучасних нео- та псевдорелігійних системах; 	<ul style="list-style-type: none"> • релігійне розуміння наявності зла у світі на основі християнської теодицеї; • принцип співіснування релігії і науки: сфери діяльності, точки дотику, співпраця і співдоповнення; • християнський погляд на пізнавальну діяльність людини: проблема "істини" у філософії, природничих науках, містичних вченнях і в християнстві; • християнське вчення про можливість і необхідність Одкровення, відмінність православного погляду на індивідуальні одкровення від неправославних; • особливості православного ставлення до старозавітної релігії та іудаїзму; • православну оцінку проявів язичництва у сучасному релігійному і позарелігійному середовищі. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовано доводити істину буття Бога; • зіставляти дані природничих наук і релігійні погляди; • на основі багатовікового православного аскетичного досвіду визначати істинність чи хибність окремих індивідуальних одкровень; • встановлювати наявність язичницьких проявів у сучасному релігійному і позарелігійному просторі. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність формулювати головні засади морального вчення Православної Церкви; - Здатність розуміти та визначати правильну оцінку сучасним актуальним проблемам та викликам християнської моралі. - Здатність дотримуватися головних постулатів моральності. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття про науку "Моральне богослів'я"; • загальні відомості про умови моральної діяльності людини, про волю людини; • основні поняття про моральний закон; • відомості про совість та її функції; • відомості про старозавітний та євангельський одкровенні закони; • відомості про християнську добродієвість; • відомості про гріх, про види порочного стану людини; • відомості про моральну оцінку, про колізію обов'язків; • поведінка священика, розваги та його зовнішній вигляд; • відомості про обов'язки людини щодо Бога, щодо ближнього, щодо 	<p>Моральне богослів'я</p>

	<p>себе;</p> <ul style="list-style-type: none"> • християнин як громадянин держави. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати що таке моральність взагалі і що таке християнська моральність; • з'ясувати необхідні умови для визначення моральності; • правильно пояснити походження морального закону і в чому сутність природного морального закону; • визначати свідчення Святого Письма та отців Церкви про наявність у людині природного морального закону; • обґрунтовано визначати поняття "совість" та її функції в людині; • зіставляти у чому полягає відмінність між старозавітним і новозавітним моральними законами; • визначати, у чому полягає необхідність та смисл моральної оцінки, моральної невизначеності; • визначати ознаки зовнішнього і внутрішнього Богошанування; • визначати, що має бути керівним принципом у понятті "любити себе"; • визначати, на чому ґрунтується любов до ближніх, ознака найвищої любові; • визначати значення християнської сім'ї у справі морального виховання; • визначати вчення Ісуса Христа і святих отців Церкви про обов'язки християнина в суспільному житті. 	
<p>- Знання історії богословської традиції та здатність застосовувати його в процесі досліджень і у пошуках способів вирішення богословських питань в сучасному контексті.</p> <p>- Здатність вести наукові дискусії, обґрунтовувати, захищати й відстоювати погляди й позиції православного богослів'я.</p> <p>- Здатність здійснювати наукове опрацювання та дослідження творів</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - знати основні періоди, напрями і представників церковної писемності, а також їх творчу спадщину; - провідні засади співвідношення святоотцівської писемності зі Святим Письмом; - основні ідеї святоотцівського вчення в його різних галузях; - святоотцівську богословську традицію та провідні ідеї її богословського вчення; - основні жанри святоотцівської писемності; - зв'язки історії святоотцівської писемності з історією Церкви; - богословський зміст основних творів святих отців та вчителів Церкви у 	<p>Патрологія</p>

<p>святоотцівської спадщини та іншої церковної писемності.</p>	<p>комплексному взаємозв'язку з богословською традицією;</p> <ul style="list-style-type: none"> - специфіку рукописної традиції святоотцівських творів та комплексу питань щодо їх автентичності; - особливості процесу друкованого видання першоджерел, їх перекладів та перевидання цих перекладів. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати патрологічні дані в історії, періодизації, датуванні, класифікації напрямків і груп церковної писемності, персоналій, їхніх життєписів, назвах творів, їх жанрах і змісті; - користуватися основними принципами звернення до святоотцівської писемності в процесі ров'язання різних богословських питань; - розмежовувати у процесі богословських досліджень як принципи «згоди отців» (consensus partum) так і «приватних думок» святих отців та вчителів християнської Церкви; - встановлювати ідейні зв'язки між різними моделями (видами) періодизації патрологічної науки, класифікації напрямків, груп авторів, їхніми життєписами та вченням. <p><i>Володіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - категоріально-поняттєвим апаратом святих отців та вчителів Церкви в найважливіших галузях богословського вчення; - навичками роботи з першоджерелами. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність діяти відповідно до церковно-правових норм. - Здатність розуміти: необхідність і значимість церковних канонів як найважливішого правового руслу, що направляє благодатне життя Церкви. 	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - найважливіші джерела канонічного права та історію їх формування; - найважливіші канонічні норми, що регламентують внутрішнє життя Церкви, взаємини Церкви з державою, інославною християнами і нехристиянськими релігіями, і основні канонічні норми, відповідно до яких здійснюються Таїнства і обряди Православної Церкви; - структуру управління Вселенської і Помісних Православних Церков;; - критерії застосування канонічної теорії на практиці в УПЦ Київського Патріархату; - структуру й устрій УПЦ Київського Патріархату; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - застосувати на практиці знання правового статусу документа і правової 	<p>Церковне право</p>

	<p>норми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - досягати консенсусу щодо інтерпретації канонічної норми й аналізувати зміст документа; - синтезувати поодинокі канонічні норми, що містяться в різних правових джерелах; - встановлювати правову значимість джерела і визначити його місце в ієрархії правових джерел; - описувати правову сферу, регламентовану конкретним правовим джерелом. 	
<p>Здатність розуміти і висловлювати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • закономірності історичного поступу древньої християнської Церкви; • сакральний характер та історичне значення джерел з історії древньої Церкви; • ідейно-формуючий потенціал основних гонінь в історії древньої Церкви; • специфіку зміни моделей церковно-державних відносин в історії древньої Церкви; • зміст богословської науки в контексті розвитку древньої Церкви; • внесок Вселенських соборів у формування християнського віровчення. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи розвитку християнської Церкви; • хронологічну послідовність становлення історії Церкви; • базову історіографію зі історії древньої Церкви; • визначальні події та особистостей з історії Церкви; • провідні закономірності взаємин Церкви та держави на всіх етапах історії; • зміст постанов Вселенських соборів. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначити причини та наслідки окремих подій в історії древньої Церкви в контексті загальноцерковної історії; • обґрунтувати хронологію становлення древньої Церкви в ідейно-причинному контексті; • проаналізувати змістовність історіографії та джерел історії древньої Церкви; • окреслити проблеми та перспективи взаємин Церкви та держави на всіх етапах історії; • розтлумачувати зміст та значущість постанов Вселенських соборів. 	<p>Загальноцерковна історія</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність робити огляд основної проблематики історії Української Православної Церкви в області внутрішньо-церковного життя і церковно-державних відносин; - формувати власні 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття церковно-історичної науки, актуальні для історії Української Церкви; • основні етапи історії християнства, хронологічну послідовність подій церковної історії; • основні поняття церковно-історичної науки; 	<p>Історія Української Православної Церкви</p>

<p>аргументовані історичні оцінки різних явищ церковного життя.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • періодизацію історії Української Православної Церкви; • основні відомості про найбільш видатних діячів УПЦ; • основні події з історії УПЦ; • про еволюцію церковно-державних відносин в Русі-Україні; • знати найбільш значні церковно-історичні дослідження, які стосуються історії УПЦ; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати причини і наслідки окремих подій в широкому історичному контексті; • виділити основні періоди в історії Української Православної Церкви; • аналізувати і оцінювати з церковно-історичної точки зору найважливіші події та проблеми в історії християнства на Русі (в обсязі, передбаченому програмою). 	
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність розуміти закономірності генезису та розвитку філософської думки в основних ареалах її історичного буття; • Здатність сприймати принципи філософії та логіку обґрунтування філософами різних часів та цивілізаційних ареалів провідних онтологічних, гносеологічних, аксіологічних, соціальних ідей; • Здатність пояснювати вплив соціокультурного й світоглядного контекстів на специфіку філософських учень. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • періодизацію розвитку історії філософської думки людства; • біографічне й соціокультурне тло формування філософських ідей і зміст провідних концепцій і вчень світової філософії від стародавньої доби до сьогодення; • співвідношення в них ідей онтології, гносеології, теорії цінностей, соціальної філософії. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати взаємозв'язки між розвитком філософської думки і міфологічними, релігійними, науковими ідеями відповідних епох; • експлікувати ціннісний, етичний, соціальний зміст провідних філософських ідей та використовувати його у формуванні власного світогляду та майбутній освітньо-виховній діяльності; • пояснювати значущість філософського міркування для інтелектуального вдосконалення особистості і суспільства. 	<p>Історія філософії</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність впливати на розвиток творчих здібностей учнів, підтримувати їх ініціативність, спонукати до громадсько-корисної діяльності. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • засадничі положення сучасної релігійної педагогіки в різних конфесіях; • специфіку виховного процесу в релігійній парадигмі; • принципи педагогічної майстерності; • сучасні принципи викладацької діяльності. 	<p>Педагогіка</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Застосовувати та гармонійно поєднувати різноманітні форми й методи навчальної роботи. • Здатність використовувати різноманітні форми і методи організації навчального процесу, досягнення вітчизняного і зарубіжного педагогічного досвіду. 	<p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - аналізувати роль педагогічного фактору у формуванні творчих здібностей особистості. - докладати зусиль для саморозвитку та особистісного становлення. - виявляти місце християнської моралі в системі педагогіки, орієнтуватися у методології педагогічних досліджень. - враховувати педагогічні особливості різних вікових категорій у професійній діяльності, застосовувати понятійно-категоріальний апарат та спеціалізований комплекс методів у виробничій сфері. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Формування здатностей до ефективного використання сучасної методології наукового пізнання і застосування новітніх методів наукових досліджень для реалізації власного наукового пошуку • Формування культури критичного мислення, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення. • Формування умінь та навиків використовувати сучасні інформаційні і комунікативні технології для збору, наукового аналізу й обробки даних, їх інтерпретації та популяризації на науково-практичних семінарах, конференціях, брифінгах та симпозіумах • Набуття практичних навиків використання інформаційних технологій для організації та проведенні наукових заходів з метою 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізувати педагогічні ситуації, застосовувати теоретичні основи методики викладання під час навчального процесу, ознайомлюватися з новітніми розробками в галузі методології богословської науки, • формувати навчально-методичний комплекс різноманітних богословських дисциплін. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • підготувати та провести лекцію, семінарське та практичне заняття, екскурсію, ділову гру, колоквіум; • організувати пізнавальну діяльність учнів у процесі проведення навчальних занять. 	<p>Методика викладання богословських дисциплін</p>

<p>популяризації власних наукових досягнень (конференції, наукові семінари, майстер-класи тощо) і, зокрема, у режимі он-лайн, а також підготовки та друку в електронних фахових журналах наукових публікацій з власного дисертаційного дослідження</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поглиблення внутрішніх потенцій і загальних можливостей продукування нових наукових ідей з урахуванням етичних цінностей сучасної світової культури (екологічних, етико-моральних, міжнародно-правових, релігійних тощо) • Здатність до критичного мислення, вміння застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення; • Здатність до участі у міждисциплінарних проектах комплексного наукового дослідження складних систем, використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження. 		
<ul style="list-style-type: none"> • Набуття практичних навиків використання інформаційних технологій для організації та 		<p>Курсова робота з циклу біблійних</p>

<p>проведення наукових пошуків з метою дослідження обраної теми, а також підготовки та друку в електронних та друкованих фахових журналах наукових публікацій за обраною темою</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність здійснювати науковий аналіз текстів Священного Писання та богословської літератури із застосуванням методів богослів'я та інших суміжних наук • Здатність управляти часом, планувати, організовувати та здійснювати власні наукові дослідження на належному рівні. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність), застосовувати знання у практичних ситуаціях. 		дисциплін
<ul style="list-style-type: none"> • Набуття практичних навиків використання інформаційних технологій для організації та проведення наукових пошуків з метою дослідження обраної теми, а також підготовки та друку в електронних та друкованих фахових журналах наукових публікацій за обраною темою • Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі церковної історії, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і 		Курсова робота з циклу церковно-історичних дисциплін

<p>характеризується комплексністю та невизначеністю умов;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність управляти часом, планувати, організовувати та здійснювати власні наукові дослідження на належному рівні. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність), застосовувати знання у практичних ситуаціях. 		
<ul style="list-style-type: none"> • Набуття практичних навиків використання інформаційних технологій для організації та проведення наукових пошуків з метою дослідження обраної теми, а також підготовки та друку в електронних та друкованих фахових журналах наукових публікацій за обраною темою • Здатність давати богословське обґрунтування актуальним проблемам сучасності. • Здатність управляти часом, планувати, організовувати та здійснювати власні наукові дослідження на належному рівні. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність), застосовувати знання у практичних ситуаціях. 		<p>Курсова робота з циклу богословських дисциплін</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Набуття практичних навиків використання інформаційних технологій для організації та проведення наукових пошуків з метою дослідження обраної теми, а також 		<p>Курсова робота з методики викладання богословських</p>

<p>підготовки та друку в електронних та друкованих фахових журналах наукових публікацій за обраною темою</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність управляти часом, планувати, організувати та здійснювати власні наукові дослідження на належному рівні. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність), застосовувати знання у практичних ситуаціях. • Формування здатностей до ефективного використання сучасної методології наукового пізнання і застосування новітніх методів наукових досліджень для реалізації власного наукового пошуку. 		дисциплін
2. ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ		
2.1. Дисципліни самостійного вибору навчального закладу		
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність обґрунтовано доводити ознаки покликання чи не покликання людини до пастирського служіння; • Здатність правильно і компетентно виконувати душпастирські обов'язки; • - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, працювати в команді та автономно. • - Здатність здійснювати богослужіння. • - Здатність здійснювати 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні поняття про науку «Пастирське богослів'я»; • загальні відомості про світ і ставлення до нього пастиря; • основні поняття про антропологія пастирства; • відомості про християнське пастирське служіння • відомості про пастирське покликання і пастирський настрій; • відомості про підготовку до священничого служіння, про хіротонію; • особливості пастирських спокус; • матеріальне забезпечення священника, особливості сімейного життя священника; • поведінка священника, розваги та його зовнішній вигляд; • особливості душпастирства: таїнство Сповіді в пастирському служінні; • гріх та його особливості; типологія грішників; 	Пастирське богослів'я

<p>позабогослужбову діяльність.</p> <p>пастирську</p>	<ul style="list-style-type: none"> • відомості про пастирську психіатрію. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати два види визначення терміна світ; • з'ясувати у чому полягає загадковість людини; • зіставляти відмінності між язичницьким жрецтвом і старозавітним священством; • визначати у чому виявляється дія душпастирства в Новому Завіті; • зіставляти дані природничих наук і релігійні погляди; • на основі багатовікового православного досвіду визначати у чому полягає необхідність та смисл інтелектуальної підготовки пастиря; • визначати спокуси, що можуть підстерігати молодого священика; • визначати ставлення священика до матеріального забезпечення; • визначати, що має бути керівним принципом у поведінці священика; • визначати, яким має бути підхід пастиря до різного роду сповідників. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність правильно звершувати православне богослужіння добового, річного кола та головні чини православних церковних таїнств згідно церковного уставу. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • місце Літургіїкі поміж іншими богословськими дисциплінами; • основні літургійні джерела; • основні біблійні тексти про Євхаристію; • головні етапи розвитку Літургії; • класичні способи пояснення тексту Літургії; • найважливіші дискусійні питання віровчення про Причастя; • найавторитетніші богословські документи для віровчення про Євхаристію <ul style="list-style-type: none"> • головні молитви Євхаристичного канону. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пояснити основні біблійні тексти про Євхаристію; • прокоментувати класичні історичні та сучасні тексти Літургії; • всебічно пояснити практичну сторону звершення сучасних Літургій; • дискутувати щодо найважливіших питань віровчення про Євхаристію у світлі візантійсько-слов'янської богословської традиції. • застосовувати набуті знання для розвитку сучасного душпастирського служіння; • застосовувати набуті знання в діалогах з іншими конфесіями, зокрема в 	<p>Літургіка</p>

	<p>міжконфесійному діалозі між православними та католиками;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати набуті знання в процесі спілкування з представниками інших конфесій, зокрема в міжконфесійному діалозі між православними та католиками. 	
<p>Здатність володіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інтонаційною і метроритмічною організацією інструктивного (навчального) матеріалу і церковними піснеспівами; • основами музичної грамоти; • правильною дикцією й паузами під час співу церковних творів; • постановкою та функціонуванням правильного виконавчого дихання. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні елементи музичної грамоти; • засоби музичної виразності; • музичні жанри і стилі; • церковно-хорову літературу; • напам'ять основні богослужбові тексти та мелодійний ряд восьми гласів. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • користуватися професійною термінологією; • вільно відтворювати окремі елементи музичного тексту; • координувати свій голос з внутрішнім слухом; • утримувати тон під час співу на заданому висотному рівні; • на слух відтворювати задану мелодію. 	Церковний спів
<ul style="list-style-type: none"> - Усвідомлювати всю відповідальність сповідницької служіння пастиря (і мирянина); - Здатність самостійно аналізувати і систематизувати зразки проповідей як своїх, так і інших авторів; - Здатність знати і володіти прийомами красномовства - Вміти самостійно складати проповідь з використанням наявних знань; - Здатність вимовляти проповідь відповідно до наявних гомілетичних традицій; 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - мати цілісне уявлення про гомілетіку як науку; - мати уявлення про ситуацію гомілетических традицій; - мати уявлення про внутрішню будову проповіді; - розуміти внутрішню взаємозв'язок частин проповіді між собою і відповідність обраній темі; - знати принципи побудови проповіді за формами відповідно до наявної темою і приводом до виголошення; - мати уявлення про особисті якості проповідника; - знати сучасні напрямки гомілетики в цілях актуалізації власної проповіді. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • правильно поєднати проповідницьку і пастирську діяльність; • формувати логічні і доступні для слухача думки; • стисло і розлого переказати прочитаний чи почутий текст; • робити узагальнення на основі готового тексту; • складати розлогий план проповіді; 	Гомілетика

	<ul style="list-style-type: none"> • правильно користуватися збірниками готових проповідей; • письмово підготувати проповідь; • виголошувати різні види проповідей серед різноманітного оточення 	
<p>Здатність володіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • правильною дикцією й паузами під час церковного читання; • постановкою та функціонуванням правильного виконавчого дихання; • елементарними знаннями та основними правилами щодо володіння голосом; • навиками читацького виконання богослужбових текстів з високим рівнем складності; • початковими знаннями з богослужбового уставу; • читанням богослужбових текстів (псалми, Апостол, Євангеліє і молитви тощо). 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • правила церковного читання, як невід’ємного елемента православного богослужіння; • постановку та функціонування правильного виконавчого дихання, що є фізіологічною та технічною основою для реалізації всіх інших компонентів читацько-виконавського процесу в богослужінні; • особливості дикції у читанні й співі та особливості роботи артикуляційного апарату; • основні правила читання українською та церковнослов’янською мовами; • богослужбові особливості, які пов’язані з богослужбовим річним колом; • напам’ять основні богослужбові тексти. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поєднувати слово і музичний елемент під час богослужіння; • користуватися понятійно-категоріальним апаратом предмету; • застосовувати священно- та церковно-богослужбові книги під час церковних служб; • координувати свій голос з внутрішнім слухом; • застосовувати правильне дихання під час читання богослужбових текстів; • утримувати тон під час читання на заданому висотному рівні; • знаходити та поєднувати стихирі на всіх видах вечірньої і утрени. 	Церковне читання
<p>- здатність обґрунтувати процес появи розбіжностей щодо формування особливостей церковної влади у Римській Церкві в порівнянні із церковно-ієрархічним устроєм Православної Церкви, зокрема інституту папства, в історичному аспекті;</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості існування ранньо-християнської общини у Римі, аналізуючи новозавітні тексти священного Писання та християнських письменників II – III ст.; - становлення відмінностей повноважень папства у співвідношенні із іншим християнським світом в епоху Вселенських Соборів IV – VIII ст.; - передумови, причини та наслідки розділення Вселенської Церкви на Західну і Східну в 1054 р.; 	Історія та богослів’я Римо-Католицької Церкви

<ul style="list-style-type: none"> - здатність богословськи обґрунтувати основні відмінності віровчення Римо-католицької Церкви у порівнянні із православним віровченням; - здатність аналізувати головні положення щодо становлення примату папства; - здатність вести полеміку в рамках головних положень католицизму, як апологет православного віровчення. 	<ul style="list-style-type: none"> - відстоювання папством претензій на повноваження у зверхності над світською владою – кінець епохи Середніх віків ; - положення папства у Новому часі: унійні заходи, соборні діяння, діяльність інквізиції, контрреформація, головні постанови соборів I і II Ватиканський собор; - сучасний стан та структуру Римо-католицької Церкви; - головні віхи богословського вчення католицизму: про главенство (примат) папи, «філіюкве», чистилище, індульгенції, таїнства, маріологічні догмати. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - працювати з навчальною, навчально-методичною, науково-богословською, довідниковою літературою; - орієнтуватися в головних історичних моментах історії Римо-католицької Церкви; - здійснювати науково-богословське обґрунтування розбіжностей віровчення католицизму; - здійснювати аналіз, критику та порівняння особливостей віровчення, церковної організації та діяльності Римо-католицької та Православної Церков. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Знання історії богословської традиції та здатність застосовувати його в процесі досліджень і у пошуках способів вирішення богословських питань в сучасному контексті. - Здатність вести наукові дискусії, обґрунтовувати, захищати й відстоювати погляди й позиції православного богослів'я. - Здатність давати богословське обґрунтування актуальним проблемам сучасності. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - соціально-політичні й ідейно світоглядні чинники появи та інституційного оформлення протестантських деномінацій; - специфіку поділу та історичної періодизації протестантизму; - основні догматичні положення протестантизму; - генезу протестантизму та основні віроповчальні принципи протестантських деномінацій у контексті віроповчальних доктрин ортодоксального християнства; - сутність протестантської інтерпретації фундаментальних догматичних (доктринальних) засад ортодоксального християнства. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - тлумачити зміст джерел протестантизму та аналізувати ідейно-богословський зміст і соціально-етичну природу «священного» передання конкретного протестантського напрямку у контексті православного вчення про Бога, Людину, Церкву, Викупну Жертву, Спасіння, Таїнства тощо; - аналізувати природу та соціальну роль місіонерської діяльності 	<p>Історія та богослів'я протестантських деномінацій</p>

	<p>протестантських деномінацій в сучасній Україні та світі; - пояснювати специфіку міжконфесійних відносин у протестантизмі та прогнозувати перспективи його розвитку в умовах полікультурності, секуляризації та глобалізації.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Вдосконалення навиків критичного аналізу сакральних та секулярних символів. • Формування умінь тлумачити та інтерпретувати семіотичну та семантичну складову релігійного комплексу. • Поглиблення знань про основні релігійні символічні моделі, що формують людський досвід. • Засвоєння мови релігії може сприяти конструктивному міжрелігійному діалогу. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи розвитку християнської культури і мистецтва; • сучасні тенденції розвитку знань про християнське мистецтво; • світоглядні особливості християнського мистецтва та їхній зв'язок із віровченням; • найбільш відомих діячів християнського мистецтва та їхній творчий доробок; • основні школи українського християнського мистецтва <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Формування умінь експертної оцінки процесів, що відбуваються у культовій практиці та архітектурі релігійних конфесій в Україні. • Поглиблення навичок вловлювати значення і сенс релігійних символів, знаків і текстів у культових спорудах різних конфесій. • Залучення студентів до аналізу сучасних трансформацій обрядово-культової практики в Україні. • Постійного вдосконалення навиків здійснення компаративного аналізу різних релігійних семіотичних систем. 	<p>Історія християнського мистецтва</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність володіти лексичним та граматичним матеріалом іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах. • Здатність отримання новітньої фахової інформації через іноземні джерела. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • фонетичний аспект мовлення: фонем та їх артикуляційно-акустичні характеристики; основні модифікації звуків у потоці мовлення; фонетичну організацію слів (складу, словесного наголосу); інтонацію та її основні компоненти (мелодіку, ритм, паузацію, наголос, темп, гучність і тембр); танскрипцію чи інші умовні символи та графічні можливості відображення інтонації; • лексичний аспект мовлення: усну і письмову форми слова; їх семантику (денотативне і конотативне значення); відносну цінність слова або його здатність мати антоніми, синоніми, омоніми, пароніми, стилістичну і соціокультурну забарвленість; синтаксичну і лексичну сполучувальні цінності 	<p>Іноземна мова (за професійним спрямуванням)</p>

	<p>слова; правила словотвору (складання слів, конверсії тощо); типи словників; основні поняття, пов'язані зі структурою слова: (корінь, префікс, суфікс); схожість та/або розбіжність у лексичних системах рідної та іноземної мов;</p> <ul style="list-style-type: none"> граматичний аспект мовлення: правила лінгвістичної граматики, пристосовані для навчання англійської мови. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> володіти іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, обумовленої професійними потребами; застосовувати набуті знання в усному мовленні та реалізувати комунікативні наміри на письмі. 	
<p>Здатність використовувати здобуті знання і навички для правильного звершення та розуміння головних богослужбових чинів та текстів.</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> умови виникнення староцерковнослов'янської мови, основні закономірності розвитку церковнослов'янської мови на терені України, формування української редакції церковнослов'янської мови; звукове і числове значення букв кирилиці, нарядкові та розділові знаки, основний лексичний склад церковнослов'янської мови. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> прочитати та перекласти церковнослов'янський текст, знати напам'ять основні молитви, тропарі та псалми церковнослов'янською мовою, застосовувати ці знання у професійній діяльності. 	<p>Церковнослов'янська мова</p>
<p>Здатність використовувати набуті знання та навички під час опрацювання оригінальних текстів найважливіших джерел християнської писемності.</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> структуру індоєвропейських мов; розуміти фонетичну систему і фонетичні процеси, що є характерними для класичних мов; граматичний устрій давньогрецької мови; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> розрізняти функції частин мови та їх граматичні категорії; встановлювати види синтаксичних зв'язків на рівні словопоєднань, а також простих і складних речень; виявляти і розрізняти основні синтаксичні конструкції; аналізувати незнайомий текст; виявляти лексеми та їх граматичні форми; 	<p>Давньогрецька мова (за професійним спрямуванням)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • грамотно фіксувати у рукописних словниках незнайомий лексичний матеріал; • виокремлювати граматичну основу і члени речення, встановлювати зв'язки між членами речення; • виявляти основну мету висловів, ґрутуючись на синтаксис, стилістику, контекст і коментарі; • здійснювати грамотний усний переклад запропонованих фрагментів на українську мову. 	
Здатність використовувати латинську мову в якості інструменту вивчення професійно орієнтованих і наукових текстів.	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • структуру та особливості латинської мови; • фонетичну систему латинської мови; • особливості фонетичних будов латинської мови (редукція, асиміляція і т. д.); • граматичний устрій латинської мови; • частини латинської мови, їх основні граматичні категорії; • синтаксичні закони латинської мови. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розрізняти члени речення; • визначати комунікативну, • розрізняти словотворну функцію в латинській мові • розрізняти зв'язки частин складних речень. 	Латинська мова (за професійним спрямуванням)
2. 2. Дисципліни вільного вибору студента		
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність вдосконалення навиків критичного аналізу нормативно-законодавчої бази взаємовідносин держави і Церкви та організації церковно-парафіяльного життя; • Формування умінь тлумачити суть понятійно-категоріального апарату правового врегулювання державно-конфесійних взаємин; 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • засвоєння нових законодавчо-правових і сучасних методологічних підходів до розвитку взаємин держави і Церкви; • поглиблення навичок і вмінь оцінки стану державно-церковних відносин шляхом проведення та аналізу соціологічних досліджень; • залучення студентів до практичного ведення публічного дискурсу з проблем державно-конфесійних відносин; • поглиблення навиків здійснення компаративного аналізу різних моделей державно-конфесійних відносин. <p><i>Вміти:</i></p>	Правові та економічні основи діяльності парафій

<ul style="list-style-type: none"> • Поглиблення знань про основні принципи та типи взаємин держави і Церкви та їх трансформацію; • Засвоєння зарубіжного досвіду державно-конфесійних відносин на сучасному етапі; • Формування умінь експертної оцінки стану державно-конфесійних відносин у світі і в Україні та світі 	<ul style="list-style-type: none"> • правильно і законно будувати державно-конфесійні відносин в Україні; • використовувати законодавчо-правові та сучасні методологічні підходи до розвитку взаємин держави і Церкви. 	
<p>Здатність розуміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • історичну природу та ідейно-еклезіологічні засади постання Помісних Православних Церков; • -конструктивні аспекти національного державотворення в конкретні історичні епохи, коли церква відігравала консолідуючу й координуючу роль в духовному розвитку української нації; • логіку й канонічні засади автокефалії та помісного устрою національних церков, які формують структуру Вселенського Православ'я; • специфіку процесу утвердження в Україні однієї Помісної Православної Церкви з власним духовним центром – Київським Патріархатом; • зміст і основні пріоритети сучасних моделей національної політики, спрямованої на утвердження в Україні інституту однієї Помісної Православної Церкви. 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • методологію вивчення та самостійного дослідження історії Помісних Православних Церков у її взаємозв'язку з іншими історичними та богословськими навчальними дисциплінами й науками (загальною церковною історією, канонічними правом, релігієзнавством, культурологією та ін.); • історичні передумови автокефального руху, особливості становлення та інституційного оформлення кожної окремо взятої Помісної Православної Церкви, яка складає канонічно-еклезіальну структуру Вселенського Православ'я; • фундаментальні засади, на яких базується прагнення до автокефалії і які є формальними підставами її проголошення й оформлення Помісної Православної церкви: <ul style="list-style-type: none"> а) етнічна ідентичність народу, національна мова в функціонуванні релігійних інституцій; б) автономність, яку церква набула в процесі історичного розвитку; в) територіальна окремішність конкретної частини автокефальної церкви; г) позиція державної влади щодо проголошення помісної церкви в межах конкретного етнодержавного утворення; • історичні витоки та передумови становлення Київського Патріархату як Української Помісної Православної Церкви. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати історичний матеріал – джерела й історіографічні розвідки церковного та світського походження у їх систематизованому вигляді та класифікації за напрямками та школами; 	<p>Історія Помісних Церков</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • визначати провідні тенденції розвитку сучасного Вселенського Православ'я у всій його повноті та функціональності; • доводити історичні, канонічні та духовно-ментальні корені автокефалії Українського Православ'я й теоретично обґрунтовувати необхідність канонічного оформлення в Україні Помісної Православної Церкви; • критично мислити та ґрунтовно висвітлювати факти (шляхом віднайдення автентичних джерел, а відтак і відкидання штучних історико-ідеологічних лаштунків, фальсифікату тощо), що характеризують життя Церкви як соціального інституту та встановленого Богом живого організму, керованого Духом Святим; • тлумачити церковне історичне та літургічно-звичаєве передання кожної з Помісних Православних Церков у відповідності до священного Передання Вселенської Церкви Христової. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Здатність використовувати в пізнавальній та професійній діяльності знання про структуру, методології та критерії сучасної науки; • Сформованість базових знань з усіх предметів професійного циклу; • Здатність набувати і інтерпретувати з використанням сучасних інформаційних та освітніх технологій нові знання з усіх розділів богослов'я і суміжних дисциплін; • Здатність використовувати необхідні знання мов сакральних текстів; • Вміння використовувати нормативні правові документи в своїй діяльності; • Здатність використовувати знання основних розділів богослов'я і їх взаємозв'язок, збирати, 	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • характеристику сутності та природи феномена секта; • сукупність факторів, що сприяли утворенню і розвитку сект; • ритуальну, віронавчальну і етичну специфіку нових релігійних рухів; • секулярну релігієзнавчу аналітику сектознавства; • програму намірів та історію діяльності «сектантського руху» <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • виявляти типологічні критерії виявлення нових релігійних рухів; • чітко формулювати доктринальні положення і етичні постулати провідних представників сектантства; • аналізувати основні аспекти життєдіяльності нових релігійних рухів; • оперувати полемічним інструментарієм з позицій віровчення Православної Церкви в можливих суперечках з представниками сект. 	Сектознавство

<p>систематизувати і аналізувати інформацію з теми дослідження, готовність застосовувати в науково-дослідній роботі основні принципи і методи проведення наукових досліджень, враховуючи єдність богословського знання, оформляти і вводити в науковий обіг отримані;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність підбирати, систематизувати і аналізувати матеріал відповідно до об'єктів професійної діяльності випускника; • Здатність використовувати знання в галузі історії, типології і актуальних проблем конфесійних взаємин в міжрелігійному, культурному (цивілізаційному), громадському, державному та науковому контексті; • Здатність використовувати базові знання в області богослів'я для освоєння дисципліни «сектознавство»; • Здатність використовувати сучасні технічні засоби і інформаційні технології для вирішення поставлених професійних завдань. 		
<h3>2.3. Практична підготовка</h3>		
<p>Здатність брати участь у богослужіннях або здійснювати їх.</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості звершення богослужінь відповідно до уставу Православної Церкви; - взаємозв'язок православного богослужіння з богословською спадщиною Православної Церкви. <p><i>Вміти:</i></p>	<p>Богослужбова практика</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - здійснювати богослужіння добового, тижневого та річного кола богослужіння; - дискутувати щодо комплексу найважливіших питань звершення богослужінь у світлі візантійсько-слов'янської богословської традиції; - застосовувати на практиці набуті знання для розвитку сучасного душпастирського служіння. 	
<p>Здатність виголошувати проповіді під час богослужбових чинів та громадсько-просвітницьких заходів, розкриваючи головний зміст духовності та моралі християнського віровчення.</p>	<p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості риторики та красномовства згідно традиції православного проповідництва; - мати уявлення про особисті якості проповідника; <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - усвідомлювати всю відповідальність проповідницького служіння пастиря (і мирянина); - вміти самостійно аналізувати і систематизувати зразки проповідей як своїх, так і інших авторів; - знати і володіти прийомами красномовства - вміти самостійно складати проповідь з використанням наявних знань; 	<p>Гомілетична практика</p>

Ректор РДС
к. н. з богосл.

прот. Віталій Лотоцький